

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 4.

ANULU XXIV.

Sabiu 11/23 Ianuaru 1876.

Telegrafulu ese de două ori pre septemana: Duminec'a și Joi'a — Prenumeratiunea se face în Sabiu la espătur'a foiei, pre afara la s. r. poste cu bani și prin scrisori francate, adresate către espeditiua. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu 10 Ianuaru.

Intre diuaristic'a de dincoci si dincolo de Lait'a, seu mai bine re diuaristic'a unguțesca si nem-sca, decurge unu resbelu infricosiatu. Sbelulu acest'a, in care urgu siróie negrêla si se consuma multa harthia, um de atâtea septamâni, se pórtã ntru cestiuni financiale, între care ca unu rolu principalu cestiunea incei unguresci, cu alte cuvinte cestiunea infiintari unei bance nationale la Budapest'a, carea, la tempulu seu a emita note unguresci.

Pre noi si pre publiculu nostru nu ne póte interesá atátu rezultatulu acestei lupte, purtate cu atát'a inversiunare de o parte si de alt'a, pentruca noi si asiá nu putem avea nici influintia asupr'a luptei si asupr'a rezultatulu si apoi din punctulu nostru de vedere, cestiunea principale nu póte fi, ca de unde se voru emite notele in viitoriu, ci, celu multu, ca óre mai imbunatatise-va starea financiale a patriei nóstre, seu vomu traí totu în miseri'a financiale, in care traimu astadi?

Nici cu deslegarea cestiunei privitóre la miseria nu ne vomu ocupá.

Interesulu nostru este atrasu astadi în alta parte. Suntu siese luni si mai bine, de cându din unu crateru revolutiunariu a izbucnit foculu unei revolutiuni, care interesáza pre Europ'a intrêga; si mai de parte, ca monarchi'a nóstra se afla in vecinatatea vulcanulu cu craterulu, are multe elemente totu asiá de incendióse ca cele din vulcanulu propriu si in fine, ca monarchi'a nóstra se afla in ajunulu reinoirei pactulu, care espira in anulu viitoriu, pactu incheiatu pre 10 ani între cele două jumetâti ale monarchiei numite astadi *Cis-si Trans-laitani'a*, si cu tóte aceste — cêrt'a financiale a trebuitu tocma acum sa erupa.

Suntu multi, cari cauta cu óre care satisfacere si placere la cêrt'a acêst'a. Suntu multi, cari astêpta si si promitu multe dorintie implinite dupa axiom'a, ca deca se cêrta doi insi alu *treilea* are sa se bucare. Altii iêra aspira la transformâri radicale, cari sa schimbe cu totulu fati'a sistemulu de astadi si sa reinvie ce s'a ingropatu la 1866 cu ceremoni'a cea tragica dela Sadov'a.

In credinti'a acêst'a seductóre se voru intari unii, venindu ca dupa ce ministeriulu cislaitanu, cas'a deputatiloru din senatulu imperialu a respinsu dela sine tóte pretensiunile „esagerate“ ale Ungariei vine la rondulu seu si cas'a magnatiloru dela senatulu imperialu si face „front“ inaintea Ungariei si in locu de a pune pusc'a la picioru se pune in pozitiune de aperature. „Unde se intempla astfelu de lucruri serióse numai póte fi vorba de gluma. Ungari'a cu putienele ei puteri financiale va trebui, mai curendu seu mai târdiu, sa depuna armele.“

Inca de pre acum se amesteca printre strigatele cele inversiunate câte o voce, din care omulu nepre-ocupatu póte vedé si finea luptei presente, pentruca se dice de o parte si de alt'a ca „Austri'a este pentru Ungari'a“ si vice versa „neaparatu de lipsa.“ Diferintiile de astadi, cari atragu atentia natiunalitatiloru, ne nemtiesci si nemagiare, din imperiulu intregu, se voru termina, si cei ce se cêrta astadi si voru dá mân'a mâne

pentrucá sa-si continue supremati'a si mai departe.

Sperantiele celoru ce cauta numai dinaintea lor voru deveni ilusiuni si tempulu perdutu cu densele va fi o noua pierdere pentru toti câti au asteptatu ceva dela schimbâri eventuale.

Noua ni se pare acêst'a cu atát'a mai verosimilu, cu câtu vedemu ca Ungari'a este spriginita si de politic'a Germaniei, carea astadi este mare si tare si si arata puterea si tari'a ei in tóte afacerile mai insemnate la Europei.

Pentru noi români este dara fórte de lipsa cá sa nu esimu din cumpatul realitâtiei si sa nu zidimu in aeru cu factori, cari se risipe cá negur'a dinaintea radioloru sórelui.

Din unele părți ni se citeza seculii de cându s'au planuitu stirpirea elementulu nostru si cu bucuria plina de satisfaciune se constatéza ca nu s'a potutu. Pâna la unu punctu óre care adeva pâna unde este adeverata consimtimu, cu indigitarea acêst'a; inse deca cugetâmu mai departe ca unei mâni mici de ómeni a succésu in aceiasi seculi a ne reduce cá sa nu numerâmu nimic'a in concertulu natiunalitatiloru din patria, trebuie sa deducemu mai departe, ca noi, stându cu mânilu in sinu, putem sa remanemu alti seculi in aceeași stare. Si este lege firésca ca unu organismu, care este redusu la vegetatiune, póte vegeta unu tempu relativu lungu seu mai scurtu, dara in fine vegetatiunea se termina numai cu mórte.

Sa nu trecemu cu vederea cêrtele ce se intempla între cei doi factori, cari au astadi rolulu primu in mâna, dara sa nu scapâmu din vedere si impregiurarea, ca privindu numai la cêrtele lor, precum in trecut, si in presentu si asiá si in viitoriu, nu vomu puté inaintá asiá de multu, încâtu sa fia respectate si dorintiele si aspiratiunile nóstre juste si legale. Nóue ni trebuie unu pondu mai greu decâtu privirea pentru dorintiele si aspiratiunile nóstre si pondulu acêst'a suntu faptele pre tóte terenurile vietiei natiunali.

Desvolteze-se apoi evenemintele cum se voru desvoltá la noi acasa câtu si impregiurulu nostru, cu câtu ne voru aflá acele mai firmi pre terenulu fapteloru cu atát'a va fi mai bine.

Revista asupr'a stârei nóstre politice, culturale si economice.

I.

(Urmare).

In cele premisse, dovediram in modu necontestabilu, ca conclusulu de passivitate absoluta nu a fostu practicabilu, nici potrivitu, nici aptu spre scopulu ce se intentiunã prin tresulu.

Avendu acum a mai doedí: ca pre basea conclusulu acêstui'a, nici solidaritatea acceptata nu se potea efeptu; spre scopulu acêst'a ne vomu margini, pre lângã sulevarea numai câtoru-va momente, cunoscute tutururu deajunsu.

Mai întâu trebuie sa constatâmu ca afara de noi ardelenii, mai locuescu in Ungari'a unu numeru considerabilu de români, cari si-au avutu totu-deun'si si-au si de presentu tienut'a lor propria, fatia de alegerile dietali. Ei totu-deun'a au participatu la alegeri si la legislatiune, si chiaru si

astadi deputatii lor, ne apera, de-si nu cu deajunsu succésu, si interesele nóstre in corpulu legiuitoriu.

Deci deca erã sa fia verb'a de o politica natiunale, de o solidaritate in privinti'a tienutei nóstre politice in genere; nu se cadea óre cá se ne fimu pusu la intielesu si cu fratii nostri acêstui'a? Si póte fi solidaritate natiunale, cându unii dintre fiii natiunei urmarindu o tienuta, altii 'si croescu alt'a; fãra cá celu putienu sa incerce o contielegere spre a procede asemenea?

Lasându inse chiaru pre fratii nostri afara de Transilvani'a, la o parte; nu se sciã óre seu nu trebuiã sa se scie, cu ocaziunea formãrei conclusulu de passivitate absoluta, ca multi dintre alegatorii nostri chiaru si inteligenti, temandu-si pânea, nu numai ca nu voru observá passivitatea, ci din respectu la modus vivendi, se voru vedea chiaru constrinsi de a lucrá in contr'a ei si pentru alegere.

Nu intielegemu aci, pre viperele acele natiunali, care de o parte 'si pusera sufletulu in palma pentru passivitate, pre de alt'a inse cortesira ele insele pentru deputatii straini; ci pre acei sermani officianti, cãror'a urmarea poruncei domniloru dela putere, li este o conditiune de esistintia pentru sine si ai sei si dela cari natiunea pâna cându ea ins'a-si nu le póte prestá conditiunile de esistintia: — nu póte pretinde cá sa se jertfésca pentru ea, si inca fãra prospectu la viața fãra folosu!

Mass'a poporulu de alta parte, inca, de-si in unele părți sedusa, seu chiar silita. In multe cercuri electorali a alesu poporulu si din voi'a sea libera, din indemnulu cá sa nu se lipsésca de dreptulu celu mai eminentu politicu, si sa nu cededie terenulu altor'a. — Prin faptulu acêst'a inse poporulu a aretatu ca seu numai stã sub influinti'a inteligintiei, seu apoi nu e de acordu cu conclusulu de passivitate si nu-lu acceptéza.

Apoi e fenomenulu celu mai tristu la unu poporu, cându poporulu nu mai e de acordu cu inteliginti'a sea. — Inteliginti'a unui poporu e organulu vointiei poporulu; ea reprezenta si esprima vointi'a poporulu. Inse numai pâna atunci, pâna cându e urmata de poporu; indata ce inse poporulu nu intaresce manifestatiunile inteligintiei se, prin acêst'a des-avuédia inteliginti'a si acêst'a lipsita de mass'a poporulu, emane pentru sine o casta isolatã — o flóre fãra radacini!

Deci, batându numai, si numai pentru cá sa nu ne deslipimu de poporu — alu aru'a voce e vocea lui Ddieu, — biter pentru cá sa nu lasâmu din mâna conducerea lui si prin acêst'a seu lu instrainâmu de câtra noi; trebuie sa procedemu altcum in viitoriu, trebuie sa parasimu terenulu sterile alu passivitâtiei si sa intrâmu in actiune pentru drepturile si prosperarea nóstra natiunale si de siguru ca intregu poporulu si cu elu impreuna si Ddieu va fi cu noi!

Privindu acum pusetiunea poporulu nostru si in sferele celoru-lalte drepturi politice, cu mahnire trebuie sa constatâmu, ca pusetiunea sea si aci intru nimic'a nu e mai favorabilã. Si reulu acêst'a 'si are cauzã mai cu sêma in tienut'a politica; parte pentruca dispectiveloru legi s'au aplicat in cursulu nostru

pentruca regimulu privindune pre noi de contrari ai sei, a cercatu — ceea ce altcum e lucru naturalu — a ne angustá câtu numai se potú, terenulu de actiune si in sferele acestea.

Astfelu numai se póte esplicã novel'a electorale cea atátu de apasatórie pentru noi, carea cu combinatiunile sele, cele maiestrite, ne-a redusu numerulu alegatoriloru nostri pentru legislatiune, la unu numeru intr'adeveru necorespondietoriu, nici relatiuniloru nóstre culturale si sociale, decum celoru numerice, pre care se basédia o insemnata parte din poterile statulu.

Autonomi'a administrativa in municipii, este pentru poporulu nostru chiaru in municipiele locuite mai numai de densulu, — ilusorica fatia de institutulu virilistiloru, cari in urm'a sistemulu feudal de mai inainte, abiã dintr'o suta unulu, va apartiené de natiunalitatea nóstra. Mai lipsesce inca, ca alegatorii romani se fia si aci passivi, seu sa-si dea voturile lor unu neromanu, pentrucá se vedi municipii, asiá dicendu, curatu romanesci, cu corpu reprezentativu constatatariu din neromani. — Si apoi 'si va poté inchipuí ori cine, ce apretiare voru aflá interesele nóstre, culturale si economice — de cele natiunali nici ca vomu mai puté pomeni — in unu atare municipiu?

Legea municipale art. 42/1870 ascurvãdia ca a dreptu sa cânu municipiu administratiune autonoma; modulu compunerei corpului reprezentativu si cu deosebire comitetele de administratiune, care se plasmuescu chiaru acum in dieta voru face ilusorica autonomi'a garantata prin lege si reprezentatiunea poporulu.

Dreptulu de a putea ocupa locii de statu, ni este garantatu fãra din noue româniloru, cá si a'ã crede, ca lege si aru potea cipiã natiunalitatiloru art. conformu legii natiunalitatiloru art. 44/1868 aru fi ingrupat si despre aceea, cá sa devina seu ai nostri aplicati in serviciu, pracs'a inse ne dovedesce, de români, lege si aplicarea ei, e esential' deschilinire.

Pentru observarea legii aru potea deci cu dreptu cuventu sa se lupte, deputatii nostri in corpulu legiuitoriu; fãra cá sa póta intempiná vre-o obiec-tiune fundata!

In fine institutiunea juriloru, carea inca contine in sine drepturi emnente politice, pentru noi pâna acum'a inca nu are vre-unu folosu practic. Ea aplicandu-se pâna acum'a numai in cause de delictu comise prin pressa, si fiinduca la resiedintiele tribunaleloru de pressa, poporatiunea nóstra, pretutindenea e neinsemnata; de aci provine ca si numerulu juriloru romani atát'a e de neinsemnatu, încâtu opiniunea publica romana, nici când póte fi decidetóre in cestiuni de dreptu ce ne privescu chiaru pre noi. Si astfelu directiunea de se dominédia de se minã inca lu poporulu o re-

Revista politica

Diet'a Ungariei a terminatu desbaterea generale asupra consiliurilor municipale sau comisiunilor administrative, proiectulu guvernului s'a primitu in sedinta casei dela 19 Ianuariu n. cu o mare majoritate de baza la desbaterea speciale. La inceputu se pare ca acestu proiectu va intemina o opozitiune intensiva in parlamentu, fiindu ca se vorbia multu de o resistinta latentă in sinulu partidei guvernamentale, care numera multi autonomisti. Cătra capetulu discussiunei generale faimele despre o putere latentă destructivă in corpulu majorității parlamentare, divulgate prin diurnale, au amortitu si rezultatulu votărei dovedesce, ca celu putienu pâna in momentu falang'a guvernamentale e compacta si tare.

Cele mai insemnate cetăti din Ungari'a au substernutu petitiuni la dieta contr'a proiectului administrativu, dara acele nu avura nice unu rezultat. Ministrulu presiedinte are convictiune firma apriori, ca legea sea va fi salutaria pentru administratiunea terei, prin urmare fideliu sei au trebuitu sa o voteze.

In dilele din urma desbaterea a perdutu multu din intensivitatea sea, in diu'a premergatoria votărei dede deputatulu din opozitiunea dreptei *Uermeњи* parlamentului o fisiognomia mai viua. Discursulu acestui deputatu e de unu cuprinsu cu totulu polemicu si era indreptatu asupra liberalului *Szilágyi*, care aperi in sedinta dela 15 Ianuariu proiectulu guvernului cu sofisme, precum si asupra ministrului presiedinte. Fatia de celu dintăiu — scrie „P. Ll.“ — combatu *Uermeњи* mai intăiu motivele (false) ce le supune dlulu *Szilágyi* politice de administratiune a opozitiunei drepte, si-i succese fara de ostendela a dovedi, ca *Szilágyi* potu sa afle unu contrastu internu in liniamentele administrative a le lui *Sennyey* numai pre bas'a argumente, pre cari nu le cunoscim. *Baronulu Sennyey*, ci dlulu *Szilágyi*. Fatia de Tisza oratorulu a aperi principiu de denumire a

Darurile de anulu nou.

In dilele cele dintăiu ale anului nou credem interesantu a dá lectoriloru dupa „V. C.“ o detalie forte curioasă in pri-vinti'a darurilor de diu'a anulu nou:

La Rom'a adoră o ore-care dieitia numita *Strenia*, care presida darurile si profiturile nu se asteptau. Acesta divinitate era rosta de a dá inspiratiuni generose persoaneloru pre prodigalitatea carora era permis a spera se fia cine-va objectulu darurilor lor si i se multiamia de prezentele ce se primiau.

Era o padure consacrata *Streniei*, in care se duceau sa caute ramur'a de brebenelu, simbolu a urărilor de anulu nou, si se oferia acea ramura unei rude, unui amicu, etc., cu cadouri. Aceste erau lucruri de mancare, smochine, curmale si miere, cari insemnau ca urările tindeau la aceea sa nu se intempe nimic'a decâtu placutu si dulce persoanei carea erau oferite.

Acést'a este origin'a darurilor de anulu nou.

Nisce smochine, curmale, miere, se vorba forte simplu si forte micu pentru daruri de anulu nou. Obitate dură putienu la schimbara dieii anului nou, se schimbaru, se schimbaru maretie anului nou.

Acum nu ne remane decâtu sa cunoscem unele din cadourile cele mai repute de ocaziunea anului nou. *Nedovicu XIV*, dn'a de *Montevideo* la 1 Ianuariu 1672, unu s'gromotu la cur-

oficialiloru politici. *Uermeњи* numi proiectulu unu statariu.

Ministrulu presiedinte *Tisza* polemisi intr'o cuventare lunga contra espuneriloru lui *Uermeњи* si *Steinacker*.

Acestu din urma deputatu disese, ca aru primi proiectulu de lege, deca ministrulu pres. aru dá magiariloru cá prin farmecu consciintia datorintiei ce o au nemtii, seu deca acést'a lege aru fi numai pre sem'a comitatului, dara trebuie a se face deosebire intre cetatienimea orasielor si poporatiunea comitatelor, care este manata cá o turma la votare. La prim'a asertiune replica *Tisza*, ca deca *Steinacker* era convinsu ca in poporulu magiaru nu exista consciintia de datorintia, densulu nu trebuia sa mai produca si altu argumentu contr'a proiectului, dara fiindu a produsu unu siru de argumente se vede, ca nu este asiá tare convinsu de asertiunea sea, ci in sentiulu misiunei sele culturale a voitu sa puna o injuria pre natiunea magiara. Ce privesce sentiulu de datorintia *Tisza* se provoca la istoria, care aréta, ca acést'a tiara *apasata de sistemulu unei misiuni de cultura octroata* aru fi trebuitu sa piara intre atate suferintie. A dou'a asertiune, care numesce poporatiunea comitatelor o turma manata la votare, nu convine demnitătiei parlamentare, dice *Tisza*, iera a o latí preste fruntariile terei, nu convine patriotismului.

Inputarea ce i s'a facutu lui *Tisza*, ca e unu comitatensu incarnatu si ca are antipathii cátra cetăti, o respinse provocându-se la mandatulu seu, pre care i-lu oferesce o cetate, de cându a pasitu pre calea politica.

Steinacker in observatiune personale respinge insinuările ministrului pres. dicendu, ca deca densulu a amintitu de sentiulu de datorintia ce domnesce in Prussi'a, prin acést'a nu a vatematu natiunea ungeresca; incă privesce asertiunea „o turma“ oratorulu dice ca si-o retrage, deca casu indigitandu la impregiurările ventilate in desbaterile legei electorali vede in

atātu de multe incātu prefacea in idoli de auru si de argintu cadourile dela anulu nou.

Tiberiu suprima darurile de anulu nou pre motivulu ca cadourile ce i se faceau lu obligau la cheltuele forte mari spre a exprima multumirile seles pentru tote libertătile a caroru obiectu era.

Caligul'a, mai putienu recunoscatioru decâtu predecesorulu seu si forte avaru, restabili darurile de anulu nou si invita pre donatori a i aduce pre acele ce le refusase *Tiberiu*.

Cu tote prescriptiunile puse in vire in tempulu primiloru crestini, cari riviu cá nelegiuite presentele facute la calendele lui Ianuarie, darurile totu reasera unu faptu intratu in deprinderile poporului. Nu se mai dedura darurile se schimbara urările la calendele lui Ianuarie, ci la serbatorea Pasciloru, deveni pâna in secolulu 16 prim'a a anului. Cându se inlocui serbatorea Pasciloru prin 1 Ianuarie, cadourile de diu'a anului nou reaparura cu stralucire cá in vechi'a Roma.

Obiceiulu darurilor de anulu nou deveni mai generalu decâtu totu-deu'n'a cu civilizatiunea. Esistara epoca cându aceste daruri ajunsera la esageratiuni de necreditu.

Obiceiulu darurilor de anulu nou s'a popularisatu din ce in ce mai multu la tote poporele. Ele au devenitu inca unu mijlocu pentru progresulu comerului.

Acum nu ne remane decâtu sa cunoscem unele din cadourile cele mai repute de ocaziunea anului nou. *Nedovicu XIV*, dn'a de *Montevideo* la 1 Ianuariu 1672, unu s'gromotu la cur-

trens'a o vatemare a natiunei, ceea ce oratorulu n'a intentionatu.

„*Kelet népe*“ dice: ministrulu presiedinte se grabi a-si indulci umorulu celu amar alu cuventărei lui *Uermeњи*, dar' de astadata nu i-a succesu. Densulu fu silitu a-si luá refugiu la frase generali despre natiunalităti, pentru a storce vivatele obligate ale partidei sele, si precum profesorulu maniosu care si varsa veninulu asiá ca-si bate famululu, astfelu navalu ministrulu pres. asupra lui *Steinacker*, care nu remase detoriu cu respunsulu.

„Ll. ung.“ se pronuncia asupra proiectului inca inainte de votare astufeliu:

„Poporulu se exprima prin organele sele chiamate si prin procurorii sei naturali contr'a acestei institutiuni si totusi ea se creeza si mai multu: celu mai competentu organu alu poporului pentru infintiarrea de institutiuni generali e in state parlamentare, si atare vré sa-si fia Ungari'a, fara indoiala parlamentulu. Esaminându parerile ce domnescu in parlamentu relativu la proiectulu de lege in cestiune aflămu mai intăiu ca intręga opozitiunea i sta resoluta impotriva; a doua, ca o parte mare din partid'a guvernamentale si póte mai mare tocma asiá de putienu se póte inprietenii cu acestu proiectu de lege cá si opozitiunea pronunciată. Cu tote aceste proiectulu de lege se va primi. Nu semnifica acést'a a dá constitutionalismulu preste capu? Nu se face in modulu acést'a parlamentarismulu illusoriu? Se luca de esistintia seu nesistintia statului. Multe guverne au incercatu salvarea patriei din acést'a stare, inse ele o facura totu mai rea. Căde o ancora in necasu Ungari'a se acatia de ministeriulu Tisza. In mările lui a pusu tiér'a, majoritatea parlamentului mântuirea cu privire la pericollu cei mari, in cari se afla in urm'a fatalei situatiuni financiari.

Acést'a putere aprópe discretiunara o folosese domnulu Tisza, prin amerintiarea, ca deca proiectulu de lege nu se va primi densulu se va

tea Franciei. Era o farfurióra de auru sapata cu unu cardonu de smaralde si diamante, si doue paharutie de auru a caroru capace asemenea erau garnite cu diamante. Cadoulu valorá 10 mii scude.

Dn'a de *Maintenon* dedu, intr'o di a anului nou, totu dnei de *Montespanu* unu micu volum in 4º, garnitu cu smaralde si imprimatu in litere de auru.

Dar' cadoulu celu mai extraordinariu fu acelu oferitu de dn'a de *Thianges* ducelui du *Maine* la 1685. Era o camera ce mesurá unu metru de fia-care parte, cu totulu aurita. Deasupra usiei era scriu cu litere mari: „*Camer'a sublimului*.“ In launtru unu patu si unu grilagiu cu unu fotoliu mare, in care statea ducele du *Maine*, facutu de cera si forte asemene; lănga elu D. de *La Rochefoucauld* carea i dedea sa esamineze versuri; in jurulu fotoliului D. de *Marcialac* si *Bosanet*; la ceealalta estramitate dn'a de *Thianges* si dn'a *Lafayette* ceteu versuri. Dincolo de grilagiu *Boileau*, armatu cu o furca, impedeca de a se apropiá pre vr'o siepte seu optu poeti rei. Racine era lănga *Boileau*, si putienu mai departe *La Fontaine*, caruia i facea semnu sa s'aproprie.

Cá escaetricu si bizaru vomu citá cadoulu facutu de unu celebru cardinalu forte avaru maestrului seu de otelu. „Ti dau hotiale, totu ce mi ai pututu furá in cursulu anului.“

Sa terminămu cu avarii. Ei n'au pututu scapá de satira. Astălu cându se intręba cum va scapá unu avaru de darurile de anulu nou, se responde: Va muri in ajunulu anului nou spre a nu dá.

privi liberatu de indatoririle cátra patria ce a luatú asupra sea, pentru a sfortiá moralicesce votrea unei creatiuni, care e condemnată de partea precumpanitióra a poporatiunei si a reprezentantiloru ei e stau sub infinti'a lui Tisza.

„Mai intrebăm odata: nu de vine constitutionalismulu prin atargiurstări o absurditate?“

Pertractările intre Cis-si Translitan'a nu se incepu inainte de inceputulu lui *Faura*, pentru ca Majestatea Sea abia va fi atunci in Vien'a.

In numerulu trecutú amu reprodu, dupa „*Trompet'a Carpatiloru*“ ce a scriu *Girardin* despre o conventiune de aliantia ofensiva si defensiva intre Prussi'a si Austri'a pre la 1867 dimpreuna cu glosele aspre ale numitei foi. Astadi reproducemu dupa „P. L.“ doue espectoratiuni diurnalistice interesante despre cestiunea dilei, cari se afla in foi'a rusesca „*Golos*“ si in francesulu „*Journal des Debats*.“ In foi'a parisiana, scrie dlu *Iohn Lemoine* despre tienti'a carea se cuvine Franciei in cestiunea orientale. Dupa parerea acestui publicistu respectabilu Franci'a are sa abdica Angliei legatur'a dela 1856 si sa o dechiare de desfiintata. Articulu constatéza mai departe ca Angli'a a perdutu forte multu din zelulu pentru sustinerea Turciei si indemna cu staruintia pre Austri'a sa ocupe provinciile dela média dí. „Austro-Ungari'a inse nu e asiá incantata de rolulu, seu mai bine, de sarcin'a ce i se ofera, adeca, se póte grigia de expeditiuni orientale precându altii facu propagande occidentale. Russi'a, dice dlu *Lemoine*, nu are interesu sa iá *Constantinopolea* numai decâtu, voiesce in sa strice pacea dela Parisu, „pentru care lucru nu ne vomu superá de mórte.“ Trecentu la tienti'a Franciei in cestiunea orientale face urmatóra conclusiune: Precându noi jaceamu trântiti la parlamentu si Angli'a privia cum murimu cá nisce gladiatori, Rusi'a a ruptu pacea de Parisu si cu triumfu a in-

Perulu vipera. — La 5 Maiu 1873 debarcá la *Shang-hai* unu june anume *Ferdinand Corvinu*. Dupa o multime de nebulii ce facuse, tata-seu lu gasi intr'o di si i tienti'a aprópe acestu limbagiu:

— Fiulu meu, in ór'a presenta esti cu totulu ciuruitu de datorii; totu-deun'a se afla cáte unu creditoru de a d-tale in anti-camer'a mea. Acést'a nu póte continuá pentru onóra dtale si a mea. Ii voiu plati pre toti, inse cu conditiune de a te duce sa petreci doi ani la corespondentulu meu din *Shang-hai*.

Lunele primi, plecá, sosi si fu forte bine primitu de corespondentulu tatalui seu, unu anglesu anume *Harrison Mathews*, care lu intrebuintia in cas'a sea. Totulu merse bine 15 dile, dupa cari *Ferdinandu Corvinu* disparu, si numai dupa siese luni se sciu ce devenise.

Elu avusesse o aventura strania: intr'o di cându ratacise destulu de departe de orasiu, comisese imprudenti'a de a adormi intre picioarele unui dragonu de pétra, idolu ce se radica dinaintea pagodei lui *Li-Tien*. Fu surprinsu in flagrantu delictu. Cu tota cualitatea sea de strainu, era mórtea fara judecata.

Unu'a din preoti, anume *Tsuyang*, din fericire i fu mila de elu si ceru a-lu duce acasa la elu. Ii fu acordatu acést'a si elu plecá cu europénulu, caruia i dedu ospitalitatea tempu de câte-va dile cu o gratia forte rara in tiér'a sea. Elu vorbia forte bine angles'a, astfelu ca nimicu nu-i era mai usioru decâtu de a conversá cu óspetele seu.

Dupa 15 dile junele seduse pre fic'a demnului omu, o mica china

tratu in marea neagra — de buna seama sigura de spriginulu Prusiei. Astadi se dice ca Rusia iera voiesce sa mai rupa o foia din tractatulu parisianu si sa-si adauge unu tienutu, prin care sa devina posesor'a guriloru Dunarei. Se va face apelu la puterile signatare: la Franci'a, Angli'a si Itali'a. Faca Angli'a ce va voi. Catu privesce pre Franci'a ne rugamu a ne ingrigi de gurile Ronei si Moselei ca si de gurile Dunarei si de marea mediterana ca si de marea negra. Amu facutu destula politica a la française, va sa dica politica pentru alii; sa facemu odata politica a la anglaise, adeca pentru noi.

A doua espectoratiune este a lui „Golos.“ Foi'a rusésca lupta pentru liberalismulu Rusiei si iubirea ei de pace. Rusia a salutat renascerea Italiei cu simpatielele se si doresce din inima sustinerea republicei in Franci'a. Deka in orientu nu s'aru pute sustiené pacea caus'a nu va fi altu ceva, ci numai urmarea naturala a desvolfarei lucrurilor.

Rusia n'a facutu nimic'a si nu vrea sa faca nimica, prin ce s'aru accelerá caderea Turciei. Preste totu articululu apostroféza intr'unu tonu despretiutoriu pre „Attilii cei noi cupusiti cu Hegel,“ altcum si nemti numiti si vorbesce cu multa bunavointia despre Franci'a.

Not'a principelui Bismark

din 14 Aprile 1867 si aliantia celoru trei imperati.

Sub acestu titlu aduce „National Zeitung“ de curendu unu articulu despre relatiunile intre Germani'a si Austro-Ungari'a, care ni se pare destulu de interesantu pentru a fi cunoscutu publiculu nostru; deci lu reproducemu lasandu din trespasurile pasurile mai putienu insemnate afara.

Contele Bismark léga mai intaiu speranti'a intr'o relatiune amicabila cu Austri'a de interesele comune si trecutulu ambeloru state. S'a cerutu multu dela unu barbatu de statu austriacu ca sa incheie inainte de a se

deliciosá de 16 ani, cu ochii inchisi radicati spre temple, cu picioarele lungi ca degetulu si cu perulu atatu de frumosu, incatu era cunoscutu de tota tier'a. Ea se numia Mang.

Candu betranulu Tsu-Yang afla acést'a, era sa mora de durere. Astufeliu junele cu mare greutate i obtienú iertarea: inse atinsu de lacrimile ficei se, Tsu-Yang le permise in cele din urma a se casatori dupa mod'a chinesis, cu conditiune sa remana cu elu. Casatori'a se facu. Tocmai in acelu momentu Ferdinandu Corvinu dedu noutati despre sine corespondentulu parintelui seu. Nou'a sea nebunia fu unu nou hapu de inghititu, dara nu se pute face nimicu.

Siese luni in urma Ferdinandu Corvinu, carui'a i era uritu de morte si care nu mai ave decatu o idea ficsa, a se intorce in Europ'a, primu intr'o di la Shang-hai, unde era fara femeia sea de 15 dile, unu pachetu si o scrisore. Pachetulu contiené coda magnifica a femeiei se; scrisorea era asemene dela ea. In ea spunea barbatulu seu, ca ne voindu a fi unu obstacolu pentru fericirea sea, care era in Europ'a, se decidea sa mora si i trimitea perulu seu ca suveniru. O ora in urma o alta scrisore i spunea ca feme'a sea se otravise si ca socrulu seu se ucisesse pre corpulu ficei se blastemandu-lu.

Aru fi injustu a spune ca acésta noutate nu causá o emotiune violenta lui Ferdinandu Corvinu. Elu planse cu mare cuviintia pre femeia sea, si dupa o luna parasí Shang-hai spre a se intorce in Europ'a. Se intelege ca luá cu sine perulu amiceei Mang.

(Va urmá.)

termina anul dela pacea din Prag'a, o aliantia de pace cu invingatoriulu. Cu tote aceste nu s'a cerutu mai multu decatu intielepciunea si sangele rece alu unui barbatu de statu, cunoscuti'a adeveratelu interese reciproce. Contele Beust si luase deja atitudine: „nici sentiminte, nici suveniru istorice“, dise densulu la 6 Aprile legatulu seu in München, ci numai siguritatea si avantagiulu Austriei lu voru pute determiná in privinti'a acést'a si aici nu vede decatu sarcini si indatoriri fara recompensa. Acést'a recompensa nu o afla densulu nice in propunerile notei contelui Bismark dela 14 Aprile, pentruca credea si sperá, ca resbunarea va veni dela Franci'a. Candu s'a sfasiatu resbunarea, contele Bismark se intorse de nou spre Vien'a cu provocarea, ca Austri'a in consciinti'a „comuniunei intereseloru si a corelatiuniloru vietii de comunicatiune“ a ambeloru state, sa se impreune cu Germani'a imperiale si puternica, fia si fara unu tractatu obligatoriu. Contele Beust vorbi celu putienu altmintrenea ca mai inainte, elu dechiará, ca „in tote cercurile decisive din Austro-Ungari'a domnesce dorinti'a, de a se intretiené cele mai bune raporturi si ca si imperatulu Austriei e de cugetulu acést'a.

Dara n'a fostu permis acestu barbatu de statu care si-a schimbatu parerea, a corespunde unei situatiuni schimbate a lumii. Contele Andrassy lasa politic'a de „mana libera“ in favorulu „amicitiei de incredere“ cu Germani'a. Prin acést'a s'a pututu incheia aliantia definitiva la care aspirase principele Bismark in acea nota dela 1867. Ea s'a potutu incheia si fara tractatu formalu, pentruca puterea Germaniei ce crescuse asigurá increderea aliatalui si fara tractatulu formalu, fiinduca politic'a Austriei in anul 1872 portá in sine recunoscearea celoru intemplete, Austri'a primu in fapta orfertele ce i s'au facutu inainte cu ce-va mai bine de 5 ani. Germani'a nu si-au schimbatu propunerile intru nimicu, de vreme ce ea a devenitu prim'a putere in Europ'a, decatu numai intr'aceea, ca nu mai cerea dela Austri'a o indatorire formalu. Intru nimicu nu au urcatu pana adi pretensiunile se dela Austri'a, intru nimicu nu a micioratu siguritatea ce putea sa dea atunci. A da „siguritate in intru si afara“, acést'a este si adi pentru Germani'a intiesulu positiunei se dela Austri'a intre marginele aliantiei nordice. Deka Germani'a in constitutiunea sea dela 1867 nu era in positiunea, de a da pre tempu indepartatu promisiunea unei siguritati a Austriei intregi, deca sortea sea propria era pre o cale prea nesigura, inca fara garanti'a solida a stabilitatiei, pentru a luá asup'a sea o indatorire durabila fatia cu vecinulu seu, astadi inse nu se mai cere restringerea la „unulu pana la trei ani“ séu numai la o parte a Austriei. Caci cresce in ambele parti cunoscuti'a, ca acea comuniune de interese, care o a relevatu principele Bismark atunci, exista in fapta si in modu durabilu si trebuie sa determine politic'a reciproca. O schimbare a intravenitu firesce: Nu mai e vorb'a celu putienu de ocandata nu, a sustiené nemedilocitu o aliantia defensiva contr'a unei Francie amerintiatorie, ci mai multu a conservá pacea generale in tota Europ'a, intr'acést'a consiste unulu dintre principalele „interese comune.“

Si trebuie sa se surprinda fiacare vediendu in not'a aceea dela 1867 presemnata politic'a aliantiei celoru trei imperati nu numai in genere, ci chiaru si cu privire la o intrebare speciale, cea turcesca, si inca cu soliditate si acuratetia, ca si candu not'a ar fi scrisa numai de vre-o cate-va septamani. Speranti'a exprimata atunci, „ca va castigá pre o perioada restrinsa aprobarea Rusiei la sustinerea sta-

tulu quo in tierile confinarie turcesci,“ s'a adeveritu, cele trei puteri au statu de atunci incóce pre politic'a statulu quo. Cumca principele Bismark a statu atunci in negociari cu cabinetulu din Petersburg asup'a acestu lucru si ca si-a pronunsiatu speranti'a sea catra Austri'a, acést'a se vede chiaru din situatiunea diplomateca a acelu tempu cu privire la Turci'a; caci numai patru dile dupa compunerea acelei note de principele Bismark a sositu unu memoriu dela guvernulu rusescu catra marile puteri, care in legatura cu unu memorandumu datu deja la 24 Martie a acelu anu face propuneri detaiate spre reforme in Turci'a, prin cari se sustienú statulu quo. De atunci puterile orientali nu s'au indepartatu nici unu pasu dela acést'a cale. Deka in not'a aceea se pare indicata politic'a ce vrea sa urmarésca principele Bismark, atunci putemu presupune ca programulu de atunci e acuratu celu de astadi; pentruca conditiunile au remasu totu acelesi, numai medilócele spre executarea programulu au crescutu. Contele Andrassy dise intr'o cuventare dupa ce a intratu in oficiulu de acum, ca o politica, ale carui scopuri finali trebuie tinue ascunse, abia este demna de tainuire. Dupa acea dechiará, ca fatia de Turci'a vrea sa se tiena de politic'a traditiunale a Austriei. De-si densulu pote in privinti'a dintaiu a venitu la alta parere, totusi nu este unu secretu, ca cabinetulu din Vien'a a remasu credintiosu acelei politice orientali traditiunali. Se pote ca positiunea contelui in privinti'a acést'a nu e totu-deun'a usiora, se pote ca e impinsu adeseori de contrari slabi la o politica, care se opune atatu densulu, catu si parerei ce o doresce cancelariulu germanu cu proiectulu curatu defensivu, — noi credemu, ca dela constanti'a sea nu s'a asteptatu prea multu.

Deka Germani'a a fostu gat'a a scuti dupa puteri de siese ani incóce pre Austro-Ungari'a contr'a ataculu din afara, atunci spriginulu acestei politice defensive traditiunali ce pote sa-lu ofere influinti'a Germaniei aru pute fi asiguratu in Vien'a. Acést'a jace in consecuti'a naturale din conditiunile, pre cari s'au creatu starea puterilor orientali conformu programei ce s'a statoritu in not'a dela 14 Aprile 1867 si pre cari se baseza si astadi: sustinerea pacei generale in Europ'a. Intru catu acést'a pace sta in legatura cu relatiunile de pre peninsul'a balcanulu, status quo se pare si astadi ca inainte de acést'a cu siese ani ca bas'a, pre care trebuie sa stea aliantia orientala, dela care Germani'a togm'a asiá de putienu se va departá ca ori-care alt'a dintre puterile orientali, pana candu un'a dintre aceste puteri coaliate nu va sci sa propuna alta basa comuna pentru actiunea puterilor orientali séu chiaru si a Europei.

Din diurnalele putiene ce primimu noi din Romani'a vedemu ca partidele de acolo se lupta si acum in fati'a eveneminteloru ce se desvolfá in nemijlocit'a apropiare din tote puterile. Dupa catu putemu judeca din cele ce cetimu, acolo exista acum o partida ofensiva si un'a defensiva. Cea dintaiu este aceea pre carea o mai numesce lumea a „rosiloru,“ cea din urma conservativa liberala séu a „guvernulu.“

Noi, cari stamu departe de preocupatiunile de acolo si cari judecamu dupa rezultatele ce le vedemu ca le-a reportatu guvernulu, mai bine de patru ani incóce, ne miramu de fragmentatur'a ce o vedemu intre cele doue partide tocm'a acum. Mai alesu nu gasimu noi in putienu ce ni se ofera de acolo nimic'a ce aru pute infatisia partid'a dela putere de „tradatore“ si „aventurosa“ si cate i se atribue de cealalta parte. Noue

ni se pare, si nu credemu ca ne insielamu, ca referinti'a de dincolo e mai aceea dintre noi si dintre presumptivi nostri „liberali“ si „natiunali“, cari cu gura facu multa libertate si natiunalitate; cu fapt'a inse strica si putienu ce putemu mantui pentru romani in tempulu de fatia.

In tempulu din urma se incusá partid'a dela gnvernu ca voiesce sa pasiasca agresivu contra Turciei, pentruca pre calea acést'a sa duca tier'a la totala independintia. In alte imprejurari ori-cine aru privi in asemenea tendintia o virtute patriotica. Foile amice guvernulu respingu cu destula inteligintia invinurile aruncate din partea opusetiunei, dara nu nega absolutu posibilitatea participarei Romaniei la deslegarea cestiunei orientali. Candu s'aru pute negá acést'a aru fi tristu pentru Romani'a. Ne miramu cum de patrioti mari combatu si pentru astfelu de eventualitati pre guvernulu, carele a castigatu o frumoasa reputatiune Romaniei in afara.

Un'a nu putemu intielége. Pentru-ce se va fi retrasu ministrulu Boerescu deunadile din cabinetu, Boerescu, carele a fostu sufletulu politiceei esterne. Insemna acésta retragere o straformare totale a cabinetulu in prospectu? Se pote. Pentru evenemente mari se cere unu cabinetu, care se fia la inaltimea misiunei se. Unu astfelu de cabinetu este de doritu pentru Romani'a, acum mai multu ca ori candu alta-data. Romani'a carea a avutu alte dati norocu din afara, astadi este avisata a si-lu cautá numai in sinulu ei. De aceea, candu unu Cus'a e mortu si unu Negri in retragere, este greu de a se intelege unu cabinetu bunu si romanescu, fara de capacitatea de barbatu de statu a lui Basile Boerescu.

Regele Greciei va face, in curendu o caleatoria in strainatate. Se anuncia plecarea sea ca forte apropiata. Instituirea unei regentii temporarie, reprezentata prin cabinetulu actualu, a intalnit ore-cari dificultati. Mai multi deputati, vechi ministri, cerusera camerei sa numesca regentu regatulu, in absentia a regelui, pe unchiulu seu, principele Ioanu de Holstein Gúcksburg. Dara acésta propunere a caditu. D. Comunduros, capulu cabinetulu a demonstratu ca, in virtutea constitutiunei, nu se pote institui o regentia decatu in casu de mortea regelui, séu deca suveranulu nu este in stare a guverná singuru.

O telegrama din Londr'a anuncia ca la 10 curentu a avutu locu intrunirea posesoriloru de obligatiuni otomane din 1854, 1858 si 1871. S'a decisu a se autorisá pre dnii Dent Palmer si Compani'a a face tote demarsiele, a negociá tote invoeele si a face tote concessiunile ce voru crede convenabile in interesulu purtatoriloru.

O scrisore a dlui Otway, cetita in adunare, recomanda unirea intre purtatori. Ea dice ca lord Derby nu pote sa nu cunosca drepturile loru privilegiate. Ea esprima cugetarea ca ori-ce demarsia a lordulu Derby va avea cooperatiunea ducelui Decazes. D. Otway regretá ca nu se potu continua la Constantinopole negociatiunile deschise la Parisu. Elu recomanda inainte de tote stabilirea unei intielegeri intre purtatorii anglezi si cei din alte tieri, specialmente cei din Franci'a, si apoi tramitarea unui reprezentante la Constantinopole.

Se asigura ca regin'a Victori'a va deschide parlamentulu anglestu in persoana.

O telegrama din Ragus'a spune ca frigulu a cerutu victime numeroase dintre trupele regulate; unu mare numeru de soldati degerati suntu la ospitalu. Se dice ca inca trei sute au

cadiutu din caus'a rigoriloru temperaturei.

Insurgentii incepu a se coborî din munti; au fostu vedinti in câmpii aprôpe de fruntariile Dalmatiei.

Varietăți.

* Escel. Sea L. d. M. C. caval. Graef Libloy a sositu eri aici insocitu de noulu comandant alu honvediloru, colonelu Bela Ghyczy.

* Comissiuinea cercuala de catastru a avutu siedintia alaltaeri, sub presidulu dlui oratoru Bedeus, alesu de adunarea scaunale, si a alesu vicepresiedinte si membru delegatu alu comissiuinei catastrale pre dlui consiliariu de finacie in pens. Jos. Schuster si de suplentu acestui'a pre dlu Alexandru Lebu din Cacov'a, de secretariu pre dlu Eugenu Brote, de suplentu pre Fr. Székely din Ogn'a, de pretiutoriu pre dlu Mathias Hubner, notariu in Turnisioru si de suplentu alu acestui'a pre dlu Ioanu Macelaruiu notariu in Racovitia.

* Subventiuinea dela statu pentru preotimea nôtra, audimu din fonte credibile, ca are sa se imparta câtu mai curendu.

* Pop'a Balintu. „Nemere“ spune, ca la ocasiunea parcelărei paduriloru, într'o adunare ce avu locu la Offenbanya aru fi amenintiatu pre unguri: „Bagati de sêma, ca acusi iera veti caută sa fugiti“ si adauge ca Balintu a fostu la 1848/9 in părțile acele prefectu. Un'a nu ne spune „Nemere“ si adeca, ce a fostu caus'a espectoratiunei acesteia? de cumva este adeverata. Sêu ca „Nemere“ nu scie caus'a, sêu ca i e rusine a o spune.

* Semne rele. Lui „Kelet népe“ i se telegrafăza din Essegu ca drumurile de feru suntu provocate a fi gat'a de a transportă ori candu 80,000 feciori.

* In Dalmati'a suntu in tempulu de fatia urmatorele trupe: in Castelnovo regim. de inf. nr. 27 „regele Belgianiloru“ (stiriani); in Zar'a reg. de inf. nr. 32 (ungureni); in Ragusa reg. de inf. nr. 68 „conte Iellacech“ (ungureni); in Cattaro reg. de inf. nr. 72 „bar. Ramming“ (ungureni); in Budu'a bat. de venat. nr. 11 (din Austri'a inf.); in Ragusa bat. de ven. 21 (vienesi). Preste totulu batal. trupe pedestre. Se dice, ca acestu numeru de trupe nu ajunge pentru servitiulu celu greu si ostenitoriu si asiă este de lipsa sa mai mérga si alte trupe intr'ajutoriu.

* Alford primî scirea din Neoplanta, ca adunarea generale de sub presidiulu primariului cetătiei Stoianovici a decisu a consideră si folosi de oficiali limbile: magiara, serba si nemtiase.

* In privint'a voluntariloru pre unu anu, are „Tagesbote aus Mähren“ scriu din Vien'a ca au sa urmeze reforme insemnate. Este vorb'a ca cu ocasiunea reinnoirei pactului dualisticu are sa se prezenteze o instructiune noua, conformu cărei condiționile primirei in institutul voluntariloru au sa se ingreuneze. Voluntarii voru fi, dupa instructiunea cea noua, soldati in tota form'a si nu se voru mai bucură de favoruri privitoare la chiamarea loru civile. Mai departe, acei ce au depusu esamenulu de oficeri voru fi indatorati la o presentia de servitiu de trei ani, va sa dica, voru fi constrinsi a servi si cei doi ani urmatori in continuu si asiă din servitiulu de unu anu se face unu servitiu de trei ani. Mai departe se va introduce legea pentru inarmarea glôtelor, asiă dupa cum esista in principiu, inse că legea sa se pôtă practisă cá in Tirolu.

* Adunarea plenaria a comitetulu din comitatulu Solnocului inter. e convocata de dlu comite bar. Dionisiu Banfi pre 14/26 Ianuariu.

* Gratulatiune. In diu'a de anulu nou, desu de diminētia, se presenta in mai multe case romănesci unu individuu, carele dupa spus'a lui eră aprindiatoriu de lampe si vighiatoriu de nôpte in un'a si aceeași persôna. Cine nu va primî o gratulatiune dela unu duplu folositoriu alu omenimei si cine va stă in chipsuri sai dea ceva sêu sa nui dea mâi alesu deca vine si cu o gratulatiune? Mai târdiu inse, dupa ce omenii venisera dela biserică, eata ca si aprindiatoriu de lampe si vighiatoriu de nôpte, fiacare in alta persôna, se presentéza cu gratulatiuni in tota form'a. Care a fostu dara adeveratii gratulanti. Cei din urma dicéu ca ei; iera celu dintâiu se vedea a fi fostu unu incepatoriu modestu alu „cavaleriei de industria.“

* 800 de porci. In canalulu Dunărei dela Tolna a inghiatiatu unu remorcheru, pre care se afla 800 de porci vii. Porcii suntu asecurati cu 50000 fl. Déca nu se voru mai puté scôte la uscatu până la primavéra trebuie sa péra. „Hon“ spune ca capitlanulu vaporului a sfatuitu pre proprietariu sa chieме traficanti de carne afumata de prin pregiuru si sa taie porcii si asiă sa scape carnea si unsôrea. Proprietariulu inse n'a voituu sa asculte sfatulu.

* Lupii au furatu in noptile trecute dela parochulu din Gurariului din curte cinci oi.

* Sinucidere. Astadi intre 11 si 12 ôre diu'a s'a impuscatu unu individuu apartienatoriu la clasa cetatiena. Caus'a inca e necunoscuta.

* Intemplare adeverata. Cu ocasiunea processiuinei de marti toti ômenii in trecere si intempinare 'si luau caciulele sêu palariile, numai vr'o cătorv'a individi le inghiatiase pipele in gura si caciulele pre capu.

* Revolta de tierani. Din Nitzkydorfu (Banatu) se scrie la „Tem. Ztg.“ ca tieranii de acolo s'au revoltatu din caus'a onor neintielegeri cu notariulu comunulu. Tieranii pretindu ca notariulu a comis iregularitati in socotelele comunali. Din caus'a revoltei a mersu din Timisior'a o compania de militia cu trei oficeri si cu unu cornistu.

* Femeile medici din Rusi'a in 1875. — In anulu 1875 numerulu femeiloru studenti in Rusi'a s'a radicatu la 171, din cari 102 suntu din nobletia, 17 din comerciulu mare, 14 din comerciulu de debitu, 12 din familii de cleru si 24 din diferite ramuri de cetatieni. Din acêsta cifra 23 suntu evreice, 12 armene, 3 luterane; tôte celelalte suntu de biseric'a ortodocsa: 23 suntu maritate; 53 au primitu diplomele de profesoru cu felicitatiuni fôrte vii din partea directurului facultătiei.

* Cârțile aparute in 1875 in Angli'a. — Tabloulu cârtiloru publicate in anulu trecut in Angli'a da unu totalu de 5200 publicatiuni, din cari 3577 cârti nôue, 1330 editiuni nôue, si 311 importatiuni din Americ'a. Teologia a numera 550 opere; fictiunea, 664; art'a si sciintia 445; calatoriile, istoria, biografi'a 490.

* Cartele de visita. — Cartele de visita suntu espresiuinea si rezultatulu vietiei nôstre active, ocupate, plina de fragmentari. Ele tienu loculu demarsiei personale pentru care aru lipsi tempulu si suntu cá unu suverinuu departatu ce se esprima in graba, cum pôte, dara care in fine pretiuesce multu mai multu decâtu nimicu. Care din noi n'a incercatu o adeverata bucuria, ori-câtu de rapide, primindu unu nume aprôpe uitatu, dara care protestéza contr'a uitărei?

Inse intrebuintiarea loru n'a lipsitu de a fi objectu de critice vii din partea umoristiloru. „Ce insemnéza, dicu ei, acêsta bucatica de carton, aceeași pentru toti, banala si ne reprezentandu nimicu afectuosu? Ce va

se dica acestu schimbu economicu de politetie? Economie? dara tocmai pentru acêsta ele se intrebuintéza. Pre câtu tempu spiritulu omeniei va fi economi'a, succesulu loru va fi asiguratuu.

* Unulu din cei mai insemnati generali ce a avutu Rusi'a in resbelele ei purtate dela 1788—1813 cându contr'a Poloniei, cându contr'a Persiei, cându contr'a Franciei, a fostu comitele Benningsen nascutu la 1745 in Hanovra. Incarcatu de onoruli sub Ecaterin'a si disgratiatu de Pavelu I, intră in conspiratiune contr'a acestui imperatu si luă partea cea mai activa in asasinarea lui. Reabilitatu apoi la curtea lui Alesandru I, ale căru favorii isbuti sa le obtie, se distinsu in resbelulu contr'a Franciei, avendu comădu supra in fati'a lui Napoleonu I. Batutu la Eylau, in 1806, invinsu la Friedlandu in 1807, vingaratoru la Voronov'a in 1812, si unulu din eroii celebrei batalii dela Lipsca in 1813, generalulu Benningsen a incetat din vietia la 1826. Conformu unei dispositiuni a testamentulu ce a lasatu, memoriile sele nu puteau fi publicate decâtu dupa trecere de 50 ani dela mórtea sea, adeca in anulu 1876. Asiă dara, in anulu acêsta, aceste memorii, cari se afla in posesiunea descendentiloru familiei Benningsen, locuitori in Hanovra, se voru dá publicătiei si negresitu ca revelatiunile istorico-politice ce se voru face prin acêsta publicare voru fi de mare insemnătate.

* Medicin'a hermetica. — Unu archeologu, Dr. Ebers, a descoperitu de curendu un'a din cârtile de medicina hermetica. Pâna astadi tôte silintiele puse pentru a se descoperi origin'a celebreloru scrieri hermetice cadiusera, si se presupunea ca marele Hermes eră unu personagiu mitologicu inventatu de alchimisti vechi spre a acredită sciintia loru prin autoritatea anticitătiei. Manuscriptulu de curendu descoperitu, cându se va desisfră completu, va puté aruncă ôre-care lumina asupr'a acestui punctu indoiosu. Dara chiaru cându nu s'aru atinge acestu resultat, chiaru faptul ca unu fragmentu din sciintia acum perduta a egipteniloru s'a gasitu este de o mare importantia sciintifica.

Manuscriptulu a fostu descoperitu in mijloculu resturiloru unei mumii acum câti-va ani de unu arabu, si la mórtea sea a fostu oferitu Drului Ebers ce l'a cumpératu cu unu pretiu insemnatu. Elu consista dintr'o singura fôie de papirus lunga aprôpe de 60 picioru si a cărei caractere suntu negre si rosie. Judecandu-se dupa caractere, dat'a acestui manuscriptu pôte fi pusa aprôpe 1,500 ani inainte de Iisusu Christosu, ceea ce i da o anticitate de 3300 ani, si deca a fostu scriu in prim'a parte a secululu, a fostu contemporanu cu period'a in care Moise statuu la curtea faraoniloru. Numai o parte din documentu a fostu descifrata de Ebers, cuprindundu-se capulu diferiteloru capitole, precum: „cartea secreta a mediciloru“, „sciintia a batailoru inimei“, „cunoscintia inimei dupa invetiatur'a preotulu fisicu Nebsecht“, medicina spre a alină acumulatiunea urinei si a abdomenulu.“

Cu dreptu cuventu trebuie sa credemu ca egiptenii castigasera unu mare gradu de desvoltare sciintifica intr'o periôda fôrte primitiva a istoriei lor. Cum observă Boeru-Laave, faptul ca Moise sciă sa reduca aurulu in pulbere astfelu încâtu sa lu faca capabilu a fi amestecat cu apa aréta ca capetase o cunoscintia de chimia ce nu pôte fi capetata decâtu de magistrii artei.

In realitate Egiptulu pare a fi fostu loculu de nascere a chimiei, căci dupa Plutarcu (Isis et Osiris), in lîm-

bagiulu sacru a preotiloru tier'a eră numita Chimia, ceea ce insemnéza, dupa Bochard, cunoscintia ascunsa sêu secreta. Actualmente inca e numita de Copti tier'a de Kemi.

Lindas a pretinsu ca cunoscintia acesteia arte a fostu introdusa in Europ'a de Argonauti ce navigasera spre Colchida spre a aduce de acolo lân'a de aur. Locuitorii acelei tieri, dupa Erodote, erau o colonia egipténa, si Lindas presupune ca lân'a de auru eră o carte pre pele de ôie ce invetiă art'a de a face auru din chimia.

Dat'a espeditiunei Argonautiloru este pusa, dupa cea mai mare parte din cronografi, in anulu 1250 inainte de Iisusu Chrst. sêu trei sute ani dupa dat'a manuscriptulu lui Ebers.

* Ierasi din Anutia. „Hr. Ztg.“ purceduend de la laudabilu punctu de mâncare de a introduce odata ordinea in purtarea stapăniloru cu servitorii si servitoarele si cu deosebire cu inscrierea loru la politia, spune din cându in cându căte o intemplare despre un'a sêu alt'a servitoare, care nu e cunoscuta stapăniloru de câtu cu unu nume de botezu, precum Marie, Trezzi, Fichen s. a. m. d. Intemplările aceste suntu mai tótudéu'a: departarea Mariei sêu a Trezei etc. cu unulu sêu mai multe suvenire, pentru-că sa nu uite asiă ingraba pre stapăni, dara nici stapăniloru sa nu le iese asiă ingraba din memoria „scump'a“ Marie etc. cum le mai chiama Acum in nrulu de joi spune de o Anutia carea s'a dusu cu bani, cu pretiose si cu alte efecte, fâra de a se sci unde. Stapanii aru caută bucurosu pre Anuti'a, inse Anutie suntu multe si asiă le va fi greu a află pre cea dorita.

Pretiarile din piatia.

Sabiiu 21/9 Ianuariu. Grău 0 hectolitra, cualitate cea mai buna, 6 fl. 10, de mijlocu 5 fl. 60, inferiôra 5 fl. 10; grău mestecatual. cea mai buna 4 fl. 70, de mijlocu 4 fl. 30, inf. 3 fl. 90; secara, cual. cea mai buna 3 fl. 70, de mijlocu 3 fl. 50, inf. 3 fl. 30; orzu 3 fl. 50; ovesu 2 fl. 60—2 fl. 20; cucuruzu (porumbu. papusoiu) 2 fl. 40; cartofi 85 xr.; mazare litr'a 14 xr.; linte 17 xr.; fasole 9; fênu 50 chilogr. 95 xr.—1 fl.; lemne de focu unu metru cubicu 3 fl. 50 lemne vertése si 2 fl. 80 mestecate. — Lumini de seu 57 xr. chilogr., sâpnu 46 xr.; carne de vita 32, 30, 28; de vitielu 42—38 xr.; de porc 38—36 xr., slanina 60 xr. chilo.

ad. Nr. ex. 1875/prot.

Concursu.

Pentru postulu de Capelanu, lângă protopresbiterulu din Fizes St. Petru cá parochu conformu inaltei resolutiuni consistoriali dto 4 Sept. a. c. Nr. 2485 se escrie concursu pâna la 31 Ianuariu 1876.

Emolumentele suntu:

Deosebitu 5 jugere de pamentu, casa de locuintia in odăile parochiali venitul din stol'a parochiala de jumetate, voindu se pôte ocupă si cu postulu invetiatorescu din locu, prelânga 100 fl. 40 vici de bucate si 4 orgii de lemne — 4 punti, de lumina si gradin'a scôlei. — Afacerile protopresbiteraliu competu eschisivu numai protopresbiterulu.

Concurentii voru avé a-si asterne concursurile sele instruate conformu dispositiuniloru sinodali din a. 1873 protopresbiteratulu Ungurasiulu in Fizes St. Petru pâna la diu'a susu citata.

Câtu pentru catechisarea in scôla, si pastrarea bunei ordine in biserică si poporu, concurentii se cere a fi celu putienu absoluti de 4 clase gimnasiali, teologi si pedagogi absoluti, precum a fi portatu si postulu de invetiatoriu câtu-va tempu.

Fizes St. Petru 13 Dec. 1875.

Comitetulu parochialu in intielegerea avuta cu protopresbiterulu si parochulu locale.

Petru Rosca, protopresb.

(3—3)